ՆՈՐ–ԴԱՐ

№ 231 ՏԱՍՆԵԻՆԹՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Հինգշաբթի, 21 Դեկտեմբերի 1900 Հ Նգշաբթի, 21 Դեկտեմբերի ՏԱՍՆԵԻՆԹՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 231

Տարեկան 10 րուբլի, վեց ամիսը՝ 6 րուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ր.50 կ., ամիսը՝ 1 ր., հատով 5 կ.։
Բաժանորդ գրւում են Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատանը։

Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ, Редакція „Норъ Даръ“
կամ Tiflis, Rédaction „Nor-Dar“

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր (բացի մօն օրերից) ժամը 9-ի մինչև 2-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունւում են ամեն լեզուներով։ Յայտարարութիւնների բառին 2 կ., երկլամների համար կրկնապատիկ։

ՆՈՐ–ԴԱՐ

(ՏԱՍՆԵԻՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ)

Քաղաքական-գրական ամենօրեայ թերթը 1901-ին կը հրատարակուի *Թիֆլիսում* նոյն ձիրքով և ծրագրով *ամեն օր*, բացի տօներին հետևող օրերից։

«Նոր-Դար»-ի տարեկան գինն է 10 րուբլի, վեց ամսուանը՝ 6 րուբլի, երեք ամսուանը՝ 3 ր. 50 կ., Թիֆլիսից դուրս՝ ամիսը 1 ր. 50 կ., հատով դուրսը՝ 7 կ., Թիֆլիսում 5 կ.։

Բաժանորդ են գրւում միմիայն խմբագրատանը։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ բաժանորդները վճարում են տարեկան 40 ֆրանկ։

Յայտարարութիւնները ընդունւում են և օտար լեզուներով բառը 2 կ., առաջին երեսումը՝ 4 կոպէկ։

Խմբագրատունը գտնւում է Դաւիդովսկայա փողոց, տ. № 5.

Պոստով «Նոր Դար»-ի հասցէն Тифлисъ въ Редакцію „НОРЪ-ДАРЪ“ կամ Tiflis (Caucase), Rédaction du journal „Nor-Dar.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդող. — Քաղաքական աշխարհից։
Քրոնիկոն.— Լուրեր։
Մեզ գրում են — Մարզպայից։
Նոր-Նախիջևանի չարն ու բարին։
Թատրոն։
Թղթակցութիւններ. — Նամակ Փարսկաստանից, Նոր-Ջուղա։
Քաղաքական. — Անգլիա։ Հարաւային Աֆրիկա։
Հեռագրեր։
Բանասիրական. — Պատմութեան ուսումնասիրութիւնը։
Տեղեկատու։
Յայտարարութիւններ։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ *)

II.

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՈՅԺԵՐԸ

ա.

ԱԶԳՈՒԹԻՒՆ

Այդ լուսաւոր և պայծառ մարքերից առաջինն ազգութեան խնդիրն է, որ առանձին ոյժով յուզուեց բորբոքուեց մեր այս լրացող XIX դարում թէ գրականութեան և թէ կեանքի մէջ։ Նրա վրայ խորհեցին իդէալիստները, նրան իրենց համար բան ու գործ դարձրին ռէալիստները. նրան երգեցին բանաստեղծները, և նրան գլուխ բերին քաղաքագէտները։ Գաւառն ու Բիսմարկը նրանով տոպրուած՝ վերածնեցին իրենց ազգութիւնները, իսկ Սլաւոնները Աւստրիա-Ունգարիայում չարունակում են այսօր էլ մղել նրա համար իրենց կրքոտ պայքարը։ Արդ, ինչ բան է ազգութիւնը, որ կարողանում է այս աստիճանի մարդկանց վրայ իշխել, գերի դարձնել նրանց և նոյն իսկ մեծ ու հանճարեղ մարդուն հասցնել ահռելի մոլեռանդութեան յանուն իւր ազգի անձուկ չափերի։

Ռէալիզմը ճգնեց բացատրել այս հարցը իւր «տնտեսական մատերիալիզմ» ով, յայտարարելով որ ազգութեան խնդիրը զուտ տնտեսական նիւթական խնդիր է, և որ համազգի ու ցեղակից անհատները իրար հետ կապուած են զուտ տնտեսական համերաշխութեան հզօր չաղկապով։ Իմ տնտեսական նիւթական չահը պահանջում է, որ ես հայ ազգութեանը պատկանիմ, որովհետև ես ուսում եմ ստացել հայոց դպրոցում և հայ ազգի հաշուով, և այսօրուան օրս էլ ապրում եմ օտարութեան մէջ դարձեալ հայ ազգի մի անհատի չնորհիւ, որ կամեցել է ծածկել իւր անունը թէ ինձանից և թէ հասարակութիւնից։ Եթէ ես հրաժարուեմ հայ ազգութիւնից, ի հարկէ այդ բոլոր նիւթական բարիքներից իսկոյն կը զրկուեմ. բայց որովհետև այդ ձեռնտու չէ ինձ, ուստի ես մնում եմ հայ ազգի անդամ։

Ահա օրինակի ձեով այն տրամաբանութիւնը, որով վարւում է մատերիալիզմը՝ ազգութեան խնդիրը պարզելու համար։ Սակայն յայտնի է, որ լոկ նիւթական չահը բաւական չէ ազգային չաղկապի համար։ Թերևս իմ նիւթական բարեկեցութեան համար աւելի ձեռնտու է չպատկանել իմ հայ ազգութեանը, բայց ես չարունակում եմ պահպանել իմ կապս այդ ազգութեան հետ, որովհետև առաջնորդւում եմ բոլորովին այլ, նիւթականից դուրս տեսակէտներով։ Պատմութիւնը ցոյց է տալիս բազմաթիւ օրինակներ, երբ անհատն ի վնաս իւր անձնական ու նիւթական չահի, նոյն իսկ զոհելով իւր սեպհական կեանքը, ծառայել է իւր ազգի ձգտումներին՝ չսանալով չատ անգամ որ և է արիտուր իւր տաժանելի աշխատութեան համար։ Իւր հայրենակիցներից հալածուած Խորենացին ձեզ օրինակ լինի։ Այս դեռ բաւական չէ մի օտար անհատ, հրաժարուելով իւր սեպհական ազգից, որտեղ աշնուականի դիրք կունենար նա, եթէ կամենար, գալիս՝ մտնում է մի օտար ազգի մէջ և իւր վրայ առնում այդ ազգի ձգտումներն ու նպատակները մարդասիրական նահատակութեամբ։ Գրիգոր Լուսաւորիչը սրա օրինակն է։ Ռէալիստները կը պատասխանեն, թէ նա Հայաստանում աւելի բարձր դիրք կարողացաւ ստանալ, հասնելով հայրապետական բարձր աստիճանին, քան թէ եթէ գնար իւր Պարթևաստանը, որտեղ իւր Պահլաւիկ փոքրիկ կալուածքի տէր կարող էր լինել և չատ չատ Սասանեանց արքունիքի մի պալատական նախարար։

Բայց արքայասպան Անակի որդին, որ մտել էր հայոց թագաւորի կամաւոր ծառայութեան մէջ, հօ չգիտէր որ իւր հօր կատարած ոճրագործութեան համար նրան կը վարձատրեն հայրապետական բարձր աստիճանով։ Այդպիսի խղճալի սոփեստութիւններով բանը գլուխ չի գալ, և իրողութիւնն անհերքելի է, որ մարդս չատ անգամ ի վնաս իւր նիւթական ու տնտեսական բարեկեցութեան, ծառայում է որ և է ազգութեան նպատակներին։

Ընդհակառակը, մի անհատ իւր զուտ նիւթական չահի համար կարող է միշտ ապրել իւր համազգիների մէջ՝ առանց որ և է նշան ցոյց տալու, թէ նա պատկանում է նոյն ազգութեանը։ Օրինակ թող լինին այն հարուստները, որոնք ապրում են լոկ դուարճութեան համար և աշխարհիս բոլոր վայելչութիւնները ճաշակելու համար մլչել յափրանալը։ Հազար մի տեսակ անարդար ճամբով, իւր հարևանին և իւր ազգակցին խաբելով, զրկելով ու բամբասելով, նա դիզել է իւր առատ ժամանակ և այժմ «ուտում է, խմում ու զուարճանում», ինչպէս ասուած է Աւետարանում։ Չնայելով իւր նիւթական չահերի համերաշխութեանը իր ազգակիցների նոյնպիսի չահերի հետ, այս մեծատունը չատ անգամ նոյն իսկ հրաժարւում է իւր հայ անունից, որովհետև նա չի ուզում ունենալ ոչ մի ընդհանուր բան իւր ազգի հետ։ Նա ոչ միայն չի ուզում ունենալ ոչ մի ընդհանուր բան իւր ազգի հետ, այլ և ամեն կերպով ձգտում է ցոյց տալ, որ ինքը ոչ մի կապ չունի իւր ազգի հետ։ Ինչո՞ւ։ Որովհետև նրա ազգը ունի իւր մէջ մի քանի հարիւր հազար աղքատներ, որոնք ամեն տարի ձմեռ ժամանակ ստիպուած են լինում ձեռք պարզել ուրիշների առաջ, որպէսզի չնանան։ Ինչո՞ւ։ Որովհետև նրա ազգը ունի իւր մէջ մի քանի հարիւր հազար անգրագէտ

*) Տե՛ս նույնը «Նոր-Դար», 1900, № 58։

Ինչպես տեսանք, Ալիշանը ոչ միայն ուրիշների հետ չէ ընդունում Ռուբինյանի ասածը, այլև ինքն է ասում, որ Ռուբինյանը «Ոսկեդարյան» բառը գործածել է «ոչ ճիշտ տեղ»։ Ալիշանի այս խոսքերը ցույց են տալիս, որ նա Ռուբինյանի ասածը չի հասկացել։ Ռուբինյանը ոչ թե ասում է, որ Ոսկեդարյան թարգմանությունները ոսկեդարյան չեն, այլ ասում է, որ Ոսկեդարյան թարգմանությունները ոսկեդարյան են, որովհետև Ոսկեդարյան հեղինակների գրվածքներ են։ Ալիշանը չի հասկացել Ռուբինյանի ասածը, որովհետև նա չի հասկացել, թե ինչ է նշանակում «Ոսկեդարյան հեղինակ»։ Ալիշանը կարծում է, որ Ոսկեդարյան հեղինակ նշանակում է Ոսկեդարում ապրած հեղինակ։ Ալիշանի այս կարծիքը սխալ է։ Ոսկեդարյան հեղինակ նշանակում է այնպիսի հեղինակ, որի գրվածքները ոսկեդարյան են, այսինքն՝ ճշտությամբ են թարգմանված։ Ալիշանը չի հասկացել Ռուբինյանի ասածը, որովհետև նա չի հասկացել, թե ինչ է նշանակում «Ոսկեդարյան հեղինակ»։

Ալիշանը ասում է, որ Ռուբինյանը «Ոսկեդարյան» բառը գործածել է «ոչ ճիշտ տեղ»։ Ալիշանի այս խոսքերը ցույց են տալիս, որ նա Ռուբինյանի ասածը չի հասկացել։ Ռուբինյանը ոչ թե ասում է, որ Ոսկեդարյան թարգմանությունները ոսկեդարյան չեն, այլ ասում է, որ Ոսկեդարյան թարգմանությունները ոսկեդարյան են, որովհետև Ոսկեդարյան հեղինակների գրվածքներ են

ՊՈՍՏԻ ՅՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ

ՍՈՒՏԻ ԿՈՉՈՒՆ

(«Նոր-Դար»-ի թղթակցին)

ՊԱՐԻԶ, 22 դեկտ. (ն. տ.) — Նյութ 9 թվին բոլոր փաստերն էլ ապացուցում էին, որ «Autore» լրագրի աշխատակիցը իսկապես օրիորդ Ֆ. Լ. է, որ ապրում է Պարիզում։ Ես ուզում էի նրան տեսնել, որովհետև նա ինձ հետաքրքրում էր ոչ միայն իբրև լրագրի աշխատակից, այլև իբրև կին։ Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպիսի կին է նա, որ կարող է ամեն օր ինքնուրույն կերպով մի քանի լրագրերի համար հոդվածներ գրել։ Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպիսի կին է նա, որ կարող է ամեն օր ինքնուրույն կերպով մի քանի լրագրերի համար հոդվածներ գրել։ Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպիսի կին է նա, որ կարող է ամեն օր ինքնուրույն կերպով մի քանի լրագրերի համար հոդվածներ գրել։

Ես գնացի նրա մոտ։ Նա ապրում է Պարիզի ամենաաղքատ թաղամասերից մեկում, մի հինգերորդ հարկում։ Ես բարձրացա հինգերորդ հարկ։ Ես թակեցի դուռը։ Ինձ բացեց մի ծեր կին։ Ես հարցրի նրանից, թե արդյոք այստեղ է ապրում Ֆ. Լ. անունով մի կին։ Նա պատասխանեց, որ այո։ Ես ասացի, որ ուզում եմ տեսնել նրան։ Նա ասաց, որ նա հիմա տանը չէ։ Ես հարցրի, թե երբ կարող եմ գալ։ Նա ասաց, որ ինքը չգիտի։ Ես ասացի, որ կուզենայի գալ վաղը։ Նա ասաց, որ կարող եմ գալ։

Ես գնացի նրա մոտ ուրիշ օրը։ Ես նորից թակեցի դուռը։ Ինձ նորից բացեց նույն ծեր կինը։ Ես նորից հարցրի նրանից, թե արդյոք այստեղ է ապրում Ֆ. Լ. անունով մի կին։ Նա նորից պատասխանեց, որ այո։ Ես նորից ասացի, որ ուզում եմ տեսնել նրան։ Նա նորից ասաց, որ նա հիմա տանը չէ։ Ես նորից հարցրի, թե երբ կարող եմ գալ։ Նա նորից ասաց, որ ինքը չգիտի։ Ես նորից ասացի, որ կուզենայի գալ վաղը։ Նա նորից

ջողութեամբ անգլիերէնի է թարգմանել հանգ. Խօրէն Նար Բէյի «Քրիստոնէական կրթութիւնք»-ը և չքեղ տպագրութեամբ լոյս ընծայել։ Բաւական ընդունելութեան է արժանացել այս գրքոյկը բոլոր Հընդկաստանում, մանաւանդ Կալկաթայում և անգլիայեցիների մէջ։

Անցեալ շաբաթ «The Indian Daily News» լրագրի մէջ «The holy Church of Armenia» խորագրի տակ կարդացինք մի անստորագիր յօդուած, որի թարգմանութիւնը հետեւեալն է։

«... Ցանկանալով տեղեկանալ մեր բազմաթիւ հայ բարեկամների կրօնական ծէսերի մասին, այն հայերի, որոնք ընդարձակ տեղ են բռնում քաղաքիս առևտրական գործում և կազմում մի բոլորովին որոշ հասարակութիւն իրենց յատուկ կրօնական և ընկերվարական կեանքում,—ձեռքս անցաւ «Քրիստոնէական կրթութիւնք ըստ վարդապետութեան Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ» կոչուած գրքի անգլ. թարգմանութիւնը, և կարդացի։ Ընթերցումից յետոյ, առաջին մտածութիւնս եղաւ. «Այս ինչպէս է եղել. որ ես այսքան ժամանակ ապրել եմ Կալկաթայում և անգէտ մնացել այն բոլորից, որ երևան է հանում այս գիրքը»։ Ես մի այնպիսի անորոշ և աղօտ գաղափար էի կազմել հայերի նկատմամբ, որ կարծում էի, թէ սրանք եթէ ոչ միանգամայն հեթանոս գէթ հեռացած են իրենց եկեղեցու նախկին հաւատի մաքրութիւնից և այժմ կրօնական քայքայման վիճակի մէջ են գտնւում, թաղուած են մանաւանդ ծէսերի, նշանակների և խաւն պաշտամունքների մէջ, ժառանգելով կեղևը, առանց միջուկի։ Այժմ բացարձակ խոստովանում եմ սխալս։ Այս գրքոյկը եղել է մի աչք բացող։ Այժմ ինձ զգում եմ կատարելապէս նման այն մարդին, որ, հեռուից մէկ առարկայ նշմարելով առաջ կարծեց, թէ մէկ չուն էր, բայց մօտենալով տեսաւ, որ մարդ էր, և երբ բոլորովին մօտեցաւ, ճանաչեց, որ իր հարազատ Ջոն եղբայրն էր։ Իրօղութիւնն այն է, որ մենք քրիստոնեաներս չենք աշխատում իմանալու, թէ արդեօք ուրբան մօտ ենք միմեանց, այլ աւելի ջանք ենք գործ դնում հակառակն անելու...»։

Ցետոյ գնահատելով արժ. թարգմանչի անձնական գովելի յատկութիւնները յօդուածագիրը հրաւիրում է իրայինների ուշադրութիւնը, աւելացնելով. «Եւ եթէ մէկը կամենում է սովորել այս ամենահին քրիստոնեայ եկեղեցու վարդապետութիւնները, նա ոչնչով չէ կարող աւելի լաւ յաջողել, քան գնելով վերոյիշեալ գրքոյկը, որի գինը միայն 2½ ռուփի է» (1 ր. 70 կ.)։

Ցանկալի է, որ այս գովելի օրինակին հետեւին և մեր միւս վիճակաւոր քահանաները, իւրաքանչիւրը իր կարողութեան չափով, ի հարկէ։

Խանդաղէ

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ

Որոշուած էր լորդ Ռոբերտսի վերադարձից յետոյ հանդիսաւոր գոհաբանական մաղթանք կատարել, բայց այդ բանն այլևս տեղի չի ունենալ։ Պատճառը, «Köln Zeit» ի Լոնդոնի թղթակցի առելով, այն է, որ անգլիացիները վախենում են ծաղրի առարկայ դառնալու ամբողջ աշխարհի առաջ, քանի որ յաղթութիւնն այսպէս «թաչախուտով» ստանալը դեռ ևս վաղ է։ Ուսի վճռուած է լորդ Ռոբերտսին թողնել, որ նա տուն ու փուռ չնորհակալութիւն յայտնի Աստծուն հայրենիք վերադառնալուն համար։ Նրա պատուին միայն նախաճաշ տեղի կունենայ թագուհու մօտ։ Նրան կընծորհուի հուի հերցոգի տիտղոս և պարգև կը տրուի 100,000 ֆունտ ստր., սակայն ասում են, որ այդ բանին էլ նա արժանի չէ։ Մարլբորոն և Վելինգտոնը հերցոգի տիտղոսն ստացան պատերազմական այնպիսի քաջագործութիւնների համար, որոնք իրենց հետքը թողին Անգլիայի պատմութեան մէջ։ Ռոբերտսի այդպիսի արժանիքների մասին առ այժմ խօսք չի կարող լինել, որովհետև Հարաւային Աֆրիկայում երկրի վիճակը դեռ ևս անորոշ է։ Ուստի կարծում են, որ թագուհին կըբաւականանայ Ռոբերտսին շնորհելով միայն գրաֆի տիտղոս և Վիլլակապի չքանչանը։ Իսկ գրամական պարգևը, հաւանօրէն, կկրճատուի մինչև 50,000 ֆունտ ստր.։

—

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԱ

Անգլիական մամուլի մի մասը խիստ յարձակումներ է գործում լորդ Կիտչների վրայ, որն իւր 210,000 մարդով չկարողացաւ թշնամուն դէմ դնել և թոյլ տուեց, որ բոէրները պատերազմական գործողութիւնները տեղափոխեն Կապի գաղութը։ «Morning Post»-ն ասում է, որ Դևետի համարձակ քայլերն օր օրի վրայ անհամեմատելի են դառնում անգլիական գեներալների և նոյն իսկ իրեն «մեծ Կիտչների» համար։

Սակայն «Saint-James-Gaz»-ն աւելի լաւատես հայեացք ունի իրերի դրութեան վրայ։ Այդ լրագիրն ասում է, որ բոէրներն այժմ ունին ոչ աւելի քան 15,000 կամ 20,000 հոգի անգլիական 210,000 հոգուց բաղկացած ահագին զօրաբանակի դէմ։ «Բոէրների այն զօրախմբերը,—որոնք ներս են խուժել Կապի գաղութը, բռնում են ոչ աւելի քան 60 քառակուսի մղոն տարածութիւն և ամեն կողմից շրջապատուած են երկաթուղու գծերով, որոնց ռազմական կարևոր կէտերը գտնուում են անգլիացիների ձեռքին։ Բացի այդ զօրախմբերից, Կապի գաղութի սահմանից դէպի արևելք երկու հազար բոէր գրաւել են Փիլիպպատօունը և քարուքաղ են արել երկաթուղու գիծը Մաքի և Կիմբերլէյի միջև, բայց այնտեղ նրանք բոլորովին կտրուած են միւս զօրախմբերից, և այդ դիրքը չէ կարող նրանց որևէ օգուտ տալ։ Դելարէյի զօրաբաժինը բոլորովին ուժասպառ է եղած գնդ. Կլեմենտսի չնորհիւ։ Անգլիական տակտիկան այժմ այն պիտի լինի, որ բոէրներն ըստ հնարաւորին չարունակ նոր ու նոր կռիւներ բռնուելու, մինչև որ բոլորովին ուժասպառ լինին։ Ինչ վերաբերում է Կապի գաղութի աֆրիկանդների ապստամբութեանը, այդ այնքան էլ մեծ բան չէ, ինչպէս կարծում են։ Բանական է, որ Անգլիան դարձեալ 20,000 զօրք ուղարկի և այդ մասին յայտարարի Կապստաղում, այն ժամանակ ամեն բան կըհաղաղի։ Վառնդը գոյութիւն ունի միայն կառավարութեան հակառակորդների յուզած մարդերի մէջ, որոնք կամենում են ուղեցնել և չափազանցնել այս պատերազմի մէջ հանդիպած դժուարութիւնները»։

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

ԿԱՊՂՏԱԴ, 18 դեկտեմբերի.—Ուրբաթ օր հրաման է տրուած ձերբակալելու աֆրիկանդերեան վերջին մինիստրութեան անդամ Ցիուսերին Գրաֆֆրէյ Լէտում իր արտասանած յեղափոխական ճառի համար։

ՊԵԿԻՆ.—Չինացիներն ընդունեցին պետութիւններից յայտարի բոլոր պայմանները, յատուկ պատգամաւորի միջոցով պաշտօնական ծանուցում են ուղարկում այդ պայմաններն ընդունուած լինելու մասին և խնդրում են, որ բանակցութիւններն անյապաղ սկսուին և պատերազմական գործողութիւնները դադարեցնուին։

ԼՈՆԴՈՆ.—Կհաշուները հաղորդում է, որ երեկ առաւօտ բոէրները վերցրել են Մահադոդորպի և Էլդինբուրգի միջև երկաթուղու վրայ գտնուած Հելվեցիայի բրիտանական դիրքերը. 50 անգլիացի սպանուած կամ վիրաւորուած են և 200 հոգի գերի են բռնուած։ Ծնդապետ Պիտչների հաղորդում է, որ ինքը քայլ առ քայլ հետևում է թշնամուն և թէ Հելվեցիան յետ է խլուում Բելֆաստից եկած օգնական զօրքի միջոցով։

ԼՈՆԴՈՆ. Կհաշուները հաղորդում է, որ դրութիւնը Կապի գաղութում քիչ է փոխուել։ Դադարը ներս խուժած զօրքն, ըստ երևոյթին, բաժանուել է մանր զօրախմբերի, իսկ արևմտեան զօրախումբն առաջ է շարժուում դէպի Կարնարվոն. նրան քայլ առ քայլ հետամուտ է լինում Տորնիկրոֆտը։ Փրենչը գրաւեց Վենտերսդորպը։ Կլեմենտսը հաղորդում է, որ Ռուստեմբերգի ճանապարհին պիմադրութեան է հանդիպել։ Դէպի արևելք տանող երկաթուղու գիծը Պանի մօտերքը յօդս է ցնդեցրած, իսկ դէպի Ստանդերտոն տանող երկաթուղու գծի վրայ, Վաալ կայարանի մօտ այսօր առաւօտեան բռնուած է գնացքը։ Ուայտի զօրք հասաւ Սեննեկալ։ Նոքս ու Բոպսը Դևետին թոյլ չեն տալիս դէպի հարաւ անցնել։

ԲԵՐԼԻՆ.—Վալդերզէէն Պեկինից հաղորդում է, որ դէպի հարաւ փախած զօրքերը հալածուել են մինչև Խոկիէն, մօտ 160 կիլոմետր տարածութեան վրայ Պեկինից դէպի հարաւ արևմուտք, որտեղ անկարգ փախել են հարաւային կողմը։ Գրիւբերի զօրքը Լինանչինի մօտ, Պաօտինֆուից դէպի արևելք, գտել է ահագին քանակութեամբ ռազմամթերք, Կրուպպի արագաձիգ թնդանօթներ, Մաքսիմի թնդանօթներ, հրացաններ, հողամթերքի նիւթեր, հեռագրաթելի նիւթեր և չորացրած հացեր, որ թողել են Լուդայից փախած զօրքերը։

ՊԵԿԻՆ.—Չինական լրագրները վերին աստիճանի գարմացած են, որ հրաման են ստացել ընդունելու պետութիւնների հաւաքական յայտագրի պայմանները։ Լի-Հունգ Չանգը և Ցինը չէին կարծում, թէ այղողուէր տան օրից առաջ արքունիքին յորդորել դիջելու։ Կայսրի հրամանները յանգում են այն բանին, որ լիազօրները յայտագիրն ընդունեն ամբողջապէս, բայց աշխատեն աւելի նպաստաւոր գարձնել պայմանները, մանաւանդ ապահովագրել տան դեսպանական պահակախմբերի թիւը, նրանց գրաւելիք տեղերը, երկաթուղու երկարութեամբ հաստատուելիք զինուորական պահականոցների թիւը և, վերջապէս, խնդրեն դաշնակիցներին բերդերը չքանդել, այլ զինաթափ անել միայն Լի-Հունգ Չանգի առաջնութիւնը վատ է, և տարակուսելի է, թէ կարելի լինի ուրիշ որև է բան մտածել, քան եթէ այն. որ լիազօրութիւնը յանձնուի Ցինին, մինչև որ ուրիշ լիակոր նշանակուի։ Լի Հունգ-Չանգին այս օր պատգարակով տարան Ցինի մօտ, որի հետ նա երկար խորհրդակցեց։ Ցինը իր մօտ կանչեց սպանիական դեսպանին և խնդրից նրան, որ միւս դեսպաններին հաղորդէ, թէ կայսրից հրաման է ստացուած ստորագրելու պետութիւնների յայտագիրը, ցանկութիւն յայտնելով որ պատերազմական արշաւանքները դադարեցնուին։

ՊԵԿԻՆ, 19 դեկտեմբերի.—Որովհետև Պեկինի շրջակայքում և Պեկին-Պաօտինֆուի երկաթուղու գծի վրայ նկատուած է զօրքերի և «մեծ բռունցքի» համախմբում, այդ պատճառով ֆրանսիական և գերմանական պահականոցները կրկնապատկուած են անակնկալների առաջն առնելու համար։ Ծնդապետ Գրիւբէրին, որ իր ձեռքի տակ ունի 500 հոգի, Ցինդինֆուի մօտ վտանգ են սպառնում մի քանի հազար հոգուց բաղկացած չինական զօրքեր։ Գեներալ Բալիոն դուրս գնաց նրան ազատելու։

Ժամանակ. խմբ.՝ ՄԻՔԱՅԷԼ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Հրատարակիչ ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ЛУЧШІЙ
ЦВѢТОЧНЫЙ
О-ДЕ-КОЛОНЪ
№4711
РЕЙНСКІЕ БУКЕТЫ
ПРЕВОСХОДНЫЕ ПРОДОЛЖИТЕЛЬНЫЕ
И ДЕШЕВЫЕ ДУХИ ДЛЯ ПЛАТКОВЪ
ВСѢХЪ ЦВѢТОЧНЫХЪ
И МОДНЫХЪ ЗАПАХОВЪ

(М)№ 3 18

ՀՐԱՒԷՐ

Ամսոյս 24 ին, կիրակի օրը, առաւօտեան ժամի 11 ին, երորդ անգամ հրաւիրում են Վանրի եկեղեցու ծխականների ժողովի նոյն եկեղեցու երեսփոխանի հաշիւները դնելու։

(507) 1—1 Ղ. ա. ք. Մարազեանց

ՏԱՐԵՑՈՅՑ ՏՕՆԱՆ
ՄԱԿԱՐ ՀՄՇԿԵԱՆԻ
1901 թ.
ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐԸ

Յանկացողները թող հետապնդեն յայտնել, որպէս զի ժամանակին կա-
(460) րողանան ստանալ։ 12—12

ԱՏԵՄՆԱԲՈՒԾ
ՖԼՈՐԱ ԵԱԿՈՎԼԵՒՆԱ.
ԲՐՈՆ-ՖՈՆ-ԲՐԵՆՆԵՐ

Ընդունում է առաւօտեան ժ. 9—2
երեկոյեան ժ. 4—7

ԹԻՖԼԻՍ, Միխայլովսկայա, № 71.
(471) 50—5

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԴԵՂԵՐԸ ԱՏԱՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՏԻՄՈԼԵԱՆ Ա.ՏԱՄԻ ԼԼԻԲՈՒԲԻ,
ՏԻՄՈԼԵԱՆ Ա.ՏԱՄԻ ՓՈՇԻ,

ԲԱՑԱ ՄԻԱՑՆ
ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ

ՏԵԽՆՈ-քիմիական լաբորատորիայի
Զգուշանալ կեղծումներից։
Գլխաւոր պահեստը
С.-Петербургъ, Коломенская, д №12.
Վաճառւում են ամեն տեղ

(М.) № 52530 9—4

„ԶԳԹՈՑՑ"
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸՐԵՒՆԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
յայտնում է ի գիտութիւն ընկերութեան պ. պ. վայատէրների, որ
ՆՈՐ ԲԱՑ ԹՈՂԱԾ ՓԱՅԵՐԸ ԿԱՐԵԼԻ Է ՍՏԱՆԱԼ
13-ից մինչև 23-ն դեկտեմբերի, ընկերութեան գրասենեակում, երեւանեան հրապարակ, տուն տիկին Խաչատրեանի, դուռ 3, նոր փայեր ստանալու համար վայատէրերը պէտք է մատնեն փայի արժո-
(498) դութեան 15% և ներկայացնեն իրենց հին փայերը։ 5—4

ПРЕДОСТЕРЕЖЕНІЕ
Въ виду появившихся за послѣднее время многочислен. поддѣлокъ и подражаній нашего
СЕКРЕТЪ КРАСОТЫ
Глицеро-Вазелиновaго МЫЛА „Молодости"
покорнѣйше просимъ публику обращать вниманіе на № 1017 разрѣшенія врачебнаго управленія и на фирму „А. Сіу и К°".
ЭТИКЕТЪ УТВЕРЖДЕНЪ ДЕПАРТАМЕНТОМЪ ТОРГОВЛИ и МАНУФАКТ.
ПОДДѢЛКИ БУДУТЪ ПРЕСЛѢДОВАТЬСЯ ЗАКОНОМЪ.
А.СІУиК°
М168632 6—3

ВѢСТНИКЪ ВИНОДѢЛІЯ
ЕЖЕМѢСЯЧНЫЙ ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ ЖУРНАЛЪ.
ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1901 Г. (10-й ГОДЪ ИЗДАНІЯ).
Журналъ выходитъ въ Одессѣ, подъ редакціей ВАСИЛІЯ ТАИРОВА, безъ предварительной цензуры, книжками въ четыре печатныхъ листа по самой обширной программѣ и при постоянномъ сотрудничествѣ выдающихся иностранныхъ и русскихъ ученыхъ и спеціалистовъ.
«ВѢСТНИКЪ ВИНОДѢЛІЯ» рекомендованъ Учеными Комитетами Министерства Народнаго Просвѣщенія и Министерства Государственныхъ Имуществъ. Кромѣ того, ему присуждены: 1) дипломъ перваго разряда—на Всероссійской промышленной и художественной выставкѣ 1896 года въ Нижнемъ-Новгородѣ, 2) почетный дипломъ—на Международной выставкѣ плодоводства, винодѣлія и огородничества 1894 года въ С.-Петербургѣ, 3) почетный дипломъ—на Выставкѣ плодоводства и садоводства Новороссійскаго края 1898 года въ Одессѣ, 4) золотая медаль—на Всемірной выставкѣ 1900 года въ Парижѣ и 5) серебряная медаль—на Международной промышленной, художественной и научной выставкѣ 1895 года въ Бордо.
ПОДПИСНАЯ ЦѢНА съ пересылкою и доставкой:
На полгода 3 р. 50 к., за границу—4 р. На годъ—6 р., за границу—7 р.
АДРЕСЪ редакціи журнала „Вѣстникъ Винодѣлія": Одесса, Канатная, № 13.
(Ф) 3—2

Дозв. цензурою. Тифлисъ, Декабря. 20-го дня 1900 г. Տպարան Ա. Ի. Պետրովի Типографія А. И. Петрова Голов. пр., № 12 Телефонъ 378